

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5991/2025
03.06.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јово Поповић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Чедо Ђурчић, адвокат из ..., ради службености, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2048/23 од 04.10.2023. године, у седници одржаној 03.06.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2048/23 од 04.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2048/23 од 04.10.2023. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П 197/19 од 01.07.2020. године у ставу првом, другом и четвртм изреке. Ставом другим изреке, утврђено је према туженој да тужилац има право сезонске службености пролаза пешице, запрегом и трактором преко парцеле тужене к.п. бр. .../8 КО ..., као послужног добра, да своје к.п. бр. .../5 КО ..., као повласног добра, почев од сеоског пута у дужини од 77 м, у ширини од 3 м, путањом од металне улазне капије на југу парцеле тужене па према северу парцеле тужене до уласка у шуму тужиоца, као повласне парцеле, у периоду од 01.10. до 31.10. сваке године, у трајању од најдуже три дана у зависности од временских прилика, ради извлачења дрва, што је тужена дужна да трпи и омогући несметан пролаз. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу преда у државину један кључ од катанца од улазне капије у послужну парцелу тужене к.п. бр. .../8 КО ... и да му омогући несметано коришћење права сезонске службености пролаза кроз послужну парцелу тужене пешице, запрегом и трактором, путем и у периоду из претходног става изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се према туженој утврди да осим сезонске службености у периоду и на начин како је описана у ставу другом изреке има право сталне службености у осталом периоду године, што би тужена била дужна да трпи и

омогући несметан пролаз. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...10/23) и утврдио да је ревизија тужене неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као и битне повреде одредаба парничног поступка на које се ревизијом указује. Наиме, супротно наводима ревизије у конкретном случају утврђење права сезонске службености уместо тужбом траженог утврђења права службености не води прекорачењу тужбеног захтева, јер је другостепени суд само делимично усвојио тужбени захтев у мањем обиму од траженог, с обзиром на то да је суд везан границама постављеног тужбеног захтева, али не и правним основом.

Према чињеничном стању утврђеном након одржане расправе пред другостепеним судом, тужилац је власник к.п. бр. .../5 КО ..., на основу уговора о уступању и расподели имовине за живота који је закључио са својим оцем 18.05.2007. године, а која парцела представља шуму. Тужена је власник к.п. бр. .../8 КО ..., на основу уговора о доживотном издржавању, који је закључила са својим оцем 1997. године. Парцела тужене к.п. бр. .../8 КО ... се целом северном страном граничи са делом к.п. бр. .../5 КО ..., који се спаја са општинским путем к.п. бр. 2361 КО ..., који је широк 5-6 м, а који пут никада нису користили ни тужилац ни његов покојни отац. Отац тужиоца је к.п. бр. .../8 КО ..., на којој се тада налазила једна штала, продао оцу тужене у вези чега су закључили уговор о купопродаји непокретности, који је оверен код суда 08.07.1969. године с тим што је у том уговору техничком грешком наведена к.п. бр. .../7 КО ..., која је руком исправљена и на основу те исправке отац тужене је у јавним књигама уписан као власник к.п. бр. .../8 КО У члану 5. уговора наведено је да продавац јамчи купцу да на некретностима које су предмет уговора нема никаквих терета ни службености, изузев што продавац задржава право службености преласка преко парцеле са запрегом или пешке до своје шуме. Након куповине предметне парцеле, на месту раније постојеће штале, отац тужене је саградио стамбени објект, а на улазу у парцелу са сеоског пута са јужне стране поставио и металну капију. Отац тужене је након што је поставио металну ограду, кључ од капије дао оцу тужиоца, како би овај могао да користи део његове парцеле за прелазак, а који кључ тужилац поседује и сада, али је тужена у међувремену променила браву. Од закључења наведеног уговора (08.07.1969. године) па све до 2008 – 2009. године, када је тужена почела да оспорава тужиоцу пролаз преко њене парцеле и од када странке воде бројне судске поступке у вези са тим, отац тужиоца, а касније тужилац су пешице и запрегом у почетку, а касније и трактором, сваке године у октобру месецу у периоду од једног до три дана пролазили кроз к.п. бр. .../8 КО ... и то путањом од металне улазне капије у дужини од 77 м, а у ширини од 3 м, до уласка у к.п. бр. .../5 КО ... ради извлачења дрва за огрев из своје шуме на к.п. бр. .../5 КО ... и то тако што су долазили до границе ових парцела, а затим пешке или коњима преко крајњег североисточног дела к.п. бр. .../8 КО ... на месту које је на скици лица места, која је саставни део налаз и мишљења судског

вештака од 04.12.2017. године, означено црвеном бојом, коњима или ручно извлачили дрва из шуме, јер у њу због нагиба није могло да се уђе трактором, затим товарили дрва и истим путем излазили са к.п. бр .../8 КО ... на сеоски пут. На парцели тужене, послужном добру, постоје одрони и три велика клизишта, али се исти не налазе на траси коју су отац тужиоца, а затим и тужилац користили, већ се налази са доње стране куће на растојању од неколико метара од предметне трасе на местима, која су означена на скици лица места уз допунски налаз и мишљење судског вештака геометра од 21.02.2018. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак другостпеног суда да је тужилац стекао стварну службеност одржајем, правилном применом чана 54. став 1. Закона о основама својинскоправних односа.

Законом о основама својинскоправних односа и то одредбом члана 49, прописано је да је стварна службеност право власника једне непокретности (повласно добро) да за потребе те непокретности врши одређене радње на непокретности другог власника (послужно добро) или да захтева од власника послужног добра да се уздржава од вршења одређених радњи које би иначе имао право вршити на својој непокретности (став 1). Према одредби члана 51. истог закона, стварна службеност заснива се правним послом, одлуком државног органа и одржајем, а према одредби члана 54, стварна службеност стиче се одржајем када је власник повласног добра фактички остваривао службеност за време од 20 година, а власник послужног добра се томе није противио (став 1); стварна службеност се не може стећи одржајем, ако је вршена злоупотребом поверења власника или држаоца послужног добра, силом, преваром или ако је службеност уступљена до опозива (став 2).

Сходно цитираним одредбама Закона о основама својинскоправних односа, стварна службеност стиче се одржајем када је власник повласног добра фактички остваривао службеност за време од 20 година, а власник послужног добра се томе није противио. То значи да уколико постоји потребно време од 20 година, власник повласног добра стиче право службености пролаза на начин, у мерама, границама и површини, како је службеност у том периоду вршена. Код утврђеног да је отац тужиоца продао к.п. бр. .../8 КО ... оцу тужене, у вези чега су закључили уговор о купопродаји непокретности који је оверен код суда 08.07.1969. године, да је у члану 5. уговора наведено да продавац односно отац тужиоца задржава право службености преласка преко те парцеле са запрегом или пешке до своје шуме, да од закључења наведеног уговора па све до 2008 – 2009. године, када је тужена почела да оспорава тужиоцу да пролази преко њене парцеле, да су отац тужиоца, а касније и тужилац пешице и запрегом у почетку, а касније и трактором, сваке године у октобру месецу у периоду од једног до три дана пролазили кроз к.п. бр. .../8 КО ... и то путањом од металне улазне капије у дужини од 77 м, а у ширини од 3 м, до уласка у к.п. бр. .../5 КО ..., ради извлачења дрва за огрев из своје шуме на тој парцели и то тако што су долазили до границе ових парцела, а затим пешке или коњима преко крајњег североисточног дела к.п. бр. .../8 КО ..., коњима или ручно извлачили дрва из шуме, затим товарили дрва и истим путем излазили са к.п. бр. .../8 КО ... на сеоски пут, то је правилан закључак другостпеног суда да је у конкретном случају до стицања права службености дошло одржајем, с обзиром да су отац тужиоца и тужилац фактички, непрекидно остварили стварну службеност у року потребном за одржај односно фактички остварили службеност за време више од 20 година, а отац тужене се томе није противио, па како стварна службеност пролаза преко парцеле тужене није вршена

злоупотребом поверења оца тужене, силом, преваром нити је службеност уступљена до опозива, то је правилно закључио другостепени суд да је тужилац стекао право службености пролаза, односно да су се испунили услови за стицање права службености пролаза преко парцеле тужене. Наиме, у конкретном случају, реч је о стицању права службености фактичким вршењем у одређеном временском периоду, квалификованим непротивљењем власника послужног добра, у којој ситуацији суд само констатује испуњеност услова за стицање овог права одржајем.

С озиром на изнето, неосновано се ревизијом указује да није поштовано начело рестрикције, односно на чињеницу да је суд био дужан да води рачуна о томе да тужилац има краћи и приступачнији прилаз својој парцели него што је прилаз преко парцеле тужене. Наиме, као што је то већ напред наведено, у конкретном случају ради се о стицању права стварне службености одржајем, а не одлуком суда или на основу правног посла. Истеком рока од 20 година службеност се стиче у оном обиму и у оним размерама у којима је фактички и вршена. У овом случају утврђено је право службености стицањем одржајем, тако да суд није овлашћен да одређује како ће се спорна службеност вршити, а околност да је у пракси спорна службеност евентуално вршена на начин који не представља најмање оптерећење послужног добра и да постоји прилаз којим би се лакше стизало до парцеле тужиоца, без утицаја је на одлуку о захтеву којим се тражи утврђење права службености одржајем. То значи да фактичко вршење права службености коришћењем послужног добра у периоду дужем од 20 година на одређени начин, квалификовано непротивљењем власника послужног добра у истом периоду, је испред правила о минималном оптерећењу послужног добра, с обзиром да у парници којом се тражи утврђење да је службеност стечена одржајем, суд не узима у обзир минимално оптерећење послужног добра, када се ни његов власник није противио вршењу службености у периоду дужем од 20 година. Самим тим, изостанак противљења власника послужног добра у вршењу службености у периоду дужем од 20 година, не може се надоместити одређеним процесним радњама у парници, будући да ни пресуда у овом поступку нема преображајно, већ утврђујуће дејство. С обзиром на изнето, а имајући у виду да се у конкретном случају ради о утврђењу права стварне службености по основу одржаја, а не о њеном конституисању, то суд утврђује да ли је то право вршено и да ли постоји правни основ на основу кога је то право вршено, због чега су без утицаја наводи тужене којим се указује да јој је утврђењем права службености пролаза преко њене парцеле онемогућено нормално функционисање и кретање њеном парцелом.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, па је нашао да су ити неосновани, јер је другостепени суд у побијаној одлуци дао јасне, потпуне и правилне разлоге из којих произилази неоснованост ревизијских разлога, а које овај суд у свему прихвата.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић